

Аралас тамақтандыру -

бала ана сүтімен қатар,
оның жетіспеушілігі
жағдайында сүт
қоспалары түрінде
үстеме тамақ
қабылдауы.

Себебі гипогалактия –
ана сүті мөлшерінің
жеткіліксіздігі.



Гипогалактияның 2 түрі бар:

1. *Ерте* –
босанудан
кейінгі
алғашқы 10
күнде
дамиды.

2. *Кеш* –
босанудан
кейінгі 10
күннен кейін
дамиды.

Гипогалактия себептері:

- ❖ Баланы ана төсіне кеш салу
- ❖ Ана төсіне дұрыс салмау
- ❖ Ана төсіне сирек салу, баланың сору белсенділігінің төмен болуы.
- ❖ Емізіктерді немесе басқа да құралдарды қолдану.
- ❖ Анасының аурулары, босанудың асқынулары
- ❖ Төспен емізетін әйелдің тамақтану және күн тәртібін сақтамауы
- ❖ Психикалық жарақаттар
- ❖ Әйелдің баланы төспен емізуге деген ынтасының болмауы.

Гипогалактия емі:

- Ана төсіне жиі салу
- Төспен емізетін әйелдің тамақтану және күн тәртібін сақтауы.
- Тәулік бойы қабылданатын сұйықтықтың мөлшерін арттыру, емізер алдында сүт және қант қосылған шай ішу.
- Тағам құрамына сүт бөлінуін ынталандыратын тағамдарды енгізу: саңырауқұлақ сорпасы, тұздалған саңырауқұлақ, грек жаңғағы
- Алғашқы күндерден бастап, емізуден кейін төс бездерінде қалып қойған сүтті соңғы тамшысына дейін сауып тастау
- Сүт бездерін сипалау, контрасты душ өткізу.
- Сүт бездеріне ультракүлгін сәуле әсерін қолдану.
- Құрғақ сыра ашытқысының пастасы – 1 шай қасықтан күніне 2 рет.

Балаға ана сүті мөлшерінің жетіспеушілігінің белгілері:

1. Бала мазасыз, тамақтану арасындағы үзіліске 1,5 – 2 сағаттан

3. Зәрге отыру артық шыдамайды, жылауық.

жиілігі азаяды –
тәулігіне 15
реттен кем.

4. Нәжісі сирек
(болмайды немесе
тәулігіне 1 рет).

2. Бала дене салмағының артуы жеткіліксіз, тері асты май қабаты жуқарады.

5. Емізгеннен
кейін ана төсінде
сүт қалмайды.

Сүт қоспаларының түрлері

1. Бейімделген сүт қоспалары
– сапалық құрамы бойынша ана сүтіне ең жақын түрде дайындалған:

- *Тәтті* – әр түрлі өндірістік жағдайда дайындалған сүт қоспалары
- *Қышқыл* – сүт тағамдары – афидофильді сүт қоспалары

2. Бейімделмеген сүт қоспалары – құрамында витаминдер, минералды тұздар және органикалық заттар бар, ұзақ мерзімге қолдануға кеңес берілмейді

- *Тәтті* – толысқан сүт, Б және В қоспалары, залаласыздандырылған сүт, витаминдермен байытылған сүт тағамдары.
- *Қышқыл* – сүт тағамдары – бала айраны, Б және В айраны, “Биолакт” және т. б.

Үстемені енгізу жолдары:

- ❖ Үстеме мөлшері, баланың бір реттік тағам мөлшері мен бақылаулы тамақтандыру әдісі бойынша анықталған ана төсінен сорып алған сүт мөлшерінің айырмашылығы бойынша анықталады.
- ❖ Үстеменің толық мөлшерін біртіндеп 2-3 күннің көлемінде енгізеді.
- ❖ Үстеме әрбір тамақтанудан соң, ана сүтін емгеннен кейін беріледі.
- ❖ Үстеме шөлмек арқылы берілгенде, бала ана төсінен сорғанда кездесетін қиындықтарды сезінуі қажет.
- ❖ Үстемені дайындау туралы кеңестер қатаң сақталуы және тек баланы тамақтандыру алдында ғана дайындалуы қажет.
- ❖ Үстеме жылылығы $+37^{\circ}+38^{\circ}\text{C}$ болуы қажет.
- ❖ Шөлмекті 45° ұстау қажет, аэрофагияның алдын алу мақсатында шөлмек мойыны сүтпен толып тұруын қадағалау қажет.

Жасанды тамақтандыру -

*бала тіршілік етуінің
алғашқы күннен
бастап ана сүті
болмаған жағдайда
немесе ана сүтінің
мөлшері тәуліктік
тағам мөлшерінің 1/5
бөлігінен кем болғанда
тағайындалатын
тамақтану түрі.*



- **Жасанды тамақтандыруға көшу себептері:**
 - 1. Баланы төспен тамақтандыруға кедергі болатын анасының ауыр жағдайы
 - 2. Анасында сүттің мүлдем болмауы
 - 3. Анасының болмауы

Аралас және жасанды тамақтандыру ережелері

1. Тағам мөлшерін және сапасын қатаң қадағалау
2. 1 жасқа дейінгі баланың тәуліктік тағам мөлшері 1100 мл артық болмауы қажет.
3. 5 айынан бастап тәулігіне 5 реттік тамақтану жиілігіне көшіруге кеңес беріледі.
4. Сүт қоспалары, тағамдарды дайындауда және ыдыстарды өңдеу барысында санитарлық – гигиеналық тәртіпті қатаң сақтау қажет.
5. Мөлшері аз болса да, мүмкіндігінше, табиғи тамақтануды ұзақ уақыт сақтауға кеңес беру.

1 жастан асқан балаларды тамақтандыру



1 жастан асқан баланың асқазан көлемі артады, шайнау аппараты дамиды, ас қорыту жолдарының қызметтік мүмкіншіліктері артады, тістері пайда болады, бірақ сонда да тамақ сапасын және термиялық өңдеуін қатаң қадағалау өте маңызды болып саналады.

Тіршілік етуінің 2 жылында тағам көлемі және құндылығы бөлінеді:

- таңғы ас – 25%
- түскі ас – 35-40%
- түстен кейінгі ас – 10%
- кешкі ас – 20-25%

Тәулік бойы тағам түрлері дұрыс бөлініп тағайындалуы қажет:

Тәуліктің I жартысы -

- ет, балық, бұршақ тұқымдас тағамдар

Тәуліктің II жартысы -

- ірімшік, көкөніс, жармалар.

Назарларыңызға рахмет!!!